

DRET A DECIDIR

Mirades sèrbies cap al procés català: entre la comprensió i el recel

La rancúnia cap a Espanya es va dissipar pel rebuig de Madrid a reconèixer Kosovo

Reportatge

JOAN ESCULIES
BELGRAD

“Català? Espanyol?”, pregunta el bidell de l'Arxiu de Sèrbia en ensenyar-li el passaport. Recorda l'exposició *No pasarán*, inaugurada el 2011 en col·laboració amb l'Arxiu Nacional de Catalunya, sobre els brigadistes iugoslavs a la Guerra Civil Espanyola. Aquesta és encara avui la referència més estesa entre els serbis d'una relació remota del seu país amb l'estat espanyol.

A Catalunya, el paper de Sèrbia en la guerra dels Balcans i la negativa a reconèixer la declaració unilateral d'independència de Kosovo el 2008 han fet que l'independentisme estableixi paral·lelismes entre el govern espanyol i els serbis en conjunt. La nul·la predisposició de Madrid a avalar un referèndum a Catalunya fa que es multipliquin les comparacions amb Kosovo. El catalanisme sempre busca models exteriors per explicar-se, però, més enllà de visions simplificadores, la mirada de la *intelligentsia* sèrbia sobre el procés català és més complexa.

A la tardor, a Belgrad, a quarts de cinc és fosc i bona part dels dies bufen ratxes del *kosava* –ventada del sud-est–, que buiden els carrers i omplen cafès i pubs del casc antic. “Els serbis viuen avui més preocupats per qüestions internes que no pas pels afers internacionals. De Catalunya amb prou feines saben

que Barcelona és bonica i té un bon equip de futbol i un altre de bàsquet”. Ho diu l'historiador Mile Bjelajac, de l'Institut d'Història Recent de Sèrbia. Per ell, els casos de Kosovo i Catalunya no són comparables. Bjelajac ha publicat estudis sobre la migració d'albanesos a Kosovo i creu que la declaració unilateral kosovar “és el resultat d'una conquesta demogràfica planificada durant segles per l'Imperi Otomà, per Albània i per Itàlia per debilitar Sèrbia”, i que els “Estats Units ho han aprofitat per tenir un peu als Balcans”.

Diferències Catalunya-Kosovo

L'opinió és compartida pel sociòleg Trivo Indjic, assessor de l'expresident europeista Boris Tadic i exambaixador iugoslau (2001-2004) a Espanya. Però, mentre que Bjelajac s'oposa al dret a l'autodeterminació, amb la barreja ètnica dels Balcans al cap, Indjic insisteix que “Catalunya té uns trets històrics i culturals que fan que aquest dret no se li pugui negar, fet que no passa a Kosovo”. Això fa, segons la seva visió, que a Sèrbia hi hagi un sentiment mixt cap al procés català.

“D'una banda, se simpatitza amb el govern espanyol perquè no reconeix la independència de Kosovo, però, de l'altra, qualsevol serbi llegit no pot estar contra el dret a l'autodeterminació dels catalans”, diu Indjic. L'exambaixador recorda que l'any 1999, quan l'OTAN va bombardejar Iugoslàvia –amb Javier Solana com a secretari general–, “els serbis miraven Espanya amb recel”. Snezana Petrovic, filòloga de l'Acadèmia Sèrbia de les Ciències i les Arts, creu que “els serbis es van entusiasmar molt” per la negativa espanyola a reconèixer Kosovo i el seu rancor cap a Espanya “es va diluir de la nit al dia”. Però, a parer seu, “hi ha aspectes que no s'haurien d'oblidar amb tanta facilitat”. Hi està d'acord Slobodan Pajovic, hispanista de la universitat privada Megatrend, que insisteix: “Kosovo i Catalunya no tenen res a veure”. En canvi, veu certa sintonia entre el catalanisme i el nacionalisme eslovè, “perquè tots dos són moviments no violents”.

Sèrbia i Kosovo han pactat fa poc un acord per normalitzar les relacions i avançar en les respectives integracions a la Unió Europea. Mentre a fora segueix bufant el *kosava*, el bidell de l'Arxiu de Sèrbia llança un auguri melancòlic: “Kosovo ja no és nostre perquè és el que volen les potències internacionals, i Catalunya no podrà ser independent per la mateixa raó. No hi ha justícia!”

A Belgrad (a la imatge, amb la seu del Parlament serbi de fons) hi ha visions contraposades sobre el procés català, amb el record de Kosovo encara present. J. ESCULIES

Distinció
Els intel·lectuals serbis troben diferents els casos de Catalunya i Kosovo

Empatia
“Qualsevol serbi llegit no es pot oposar al dret a decidir dels catalans”, diu un sociòleg

L'oblidat suport català a la Sèrbia “agredida”

A diferència d'avui, fa un segle Sèrbia era un dels referents principals del sobiranisme català. El país balcànic va servir de model per a figures destacades del pensament nacionalista com Domènec Martí i Julià o Antoni Rovira i Virgili per sostenir el seu antiimperialisme, en comparar “l'agressió” austrohongaresa contra Sèrbia, que va desencadenar la Primera Guerra Mundial l'estiu del 1914, amb “l'opressió de Catalunya dins de l'imperi espanyol”. Entre altres coses, els nacionalistes catalans van redactar manifestos i van promoure col·lectes per a la nació sèrbia. Fins i tot Àngel Guimerà li va dedicar un poema. Quan es va acabar la Gran Guerra, la propaganda prosèrbia catalana va caure en l'oblit.

Nou Mitsubishi
ASX des de 15.900€

No res és l'únic que necessites quan ho tens tot.
Drive to the Next Level.

MITSUBISHI CATALUNYA

BARCELONA - SANT BOI DE LLOBREGAT - CABRERA DE MAR - GRANDLLERS - MANRESA - REUS - SANT QUIRZE DEL VALLÈS
Tel. 902 450 475 / www.mitsubishi-cat.com

Consum: 5,2 - 6 l/100km • Emissions CO₂: 136 - 153 g/km

Model fotografiat Mitsubishi ASX 200 Di-D Motion 4WD. Preu promocional del Mitsubishi ASX 160 MPI Challenge vàlid per a a Península i Balears, IVA, IM, Pla FIVE i transport inclosos. 3 anys de garantia o 100.000 Km. Extensió de garantia de fins a 5 anys per a operacions finançades amb MCE Bank fins a 31/12/2013. Assistència 24 h a Europa. Mitsubishi recomana lubricants **elf**

